

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros Decretalium, Tomus ...

In Librum II. Decretalium, Per Triginta Titulos Distributum, In Quo Agitur
De Judiciis, Foro Competenti, Libelli Oblatione, Mutuis petitionibus, ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1708

§. I. De executione sententiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73001](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73001)

fic Felinus in c. *Lator h. t. n.* 10. nam istæ, si à sententia non est appellatum, non restituntur; etiam si postea in iudicio simplicis querelæ, deprehenso errore in sententia, contra matrimonium, *in quantum est contra matrimonium*, rescindatur; ita Sanchez l. 7. de *Matr. D.* 100. à. n. 11.

2636. Not. 6. in casu, quo Iudex pronuntiavit pro valore matrimonii, contra quod unus nullitatem probare volens *ex metu injustè sibi incussò* ad extorquendum consensum, sententiam (si ab ea non sit appellatum) transire quidem in rem iudicatam, *quoad instantiam, non quoad veritatem*, si consensus rei ipsa per talem metum vitiatum fuit; posse tamen condemnatum contra talem sententiam adire Superiorem per viam simplicis querelæ, ut ea sententia retractetur, ut diximus n. 2633.

2637. Sed quid, si sententia iterum confirmaretur, & urgeretur alteri conjugaliter convivere, certus tamen, se gravi metu injustè inductum ad consensum? Respondet Pirhing hinc n. 52. *Not. quinto*, licet in re non foret matrimonium; vitium tamen sententiæ per ipsos contrahentes remitti posse, contrahendo absque metu; & sic consensisse præsumi, acquiescendo sententiæ per appellationis intermissionem. Sed ex hoc solum sequitur, quod possint sine metu consentire, & sic fecisse præsumantur, quamdiu hæc præsumptio non eliditur; cæterum, si metum passus rei ipsa, ubi revera potest, nollet in alterum consentire, licet in foro externo etiam per censuras cogere ad conjugaliter convivendum alteri, non deberet illi sic Convivere non dato prius legitimo consensu, & potius pati censuras, quam peccare, accedendo *non suum* ut alibi diximus.

2638. Eodem loco cit. tradit Pirhing, quod si per sententiam pronuntiatum sit, inter aliquos dissoluta esse sponsalia de futuro, ob probatum aliquod impedimentum, à qua non est appellatum, eam transire in rem iudicatam; quia, cum partes possint sponsalia mutuo consensu dissolvere sine peccato, possunt etiam sibi quoad hoc præjudicare, non appellando; si verò sententia lata sit in favorem sponsalium, declarando, illa esse valida, quando impedimentum dirimens matrimonium, est allegatum

sed non probatum: ea non potest transire in rem iudicatam; quia foveretur peccatum, si partes vi illorum sponsalium, compellerentur ad matrimonium invalidum contrahendum; Abbas in c. *Juravit. 6. de probat.*

Sed quoad primum videtur non aliter intelligendum, quam quod in tali casu sententia lata contra valorem sponsalium de futuro ex impedimento probato, si tamen re ipsa non subsit, & appellatum non sit, transeat in rem iudicatam quoad instantiam, ut dictum est, n. 2632. non autem quoad veritatem; nam ex eo, quod possint sibi præjudicare sponsi, mutuo consensu à sponsalibus recedendo, non evadit formaliter verum, eos esse *jure impeditos à matrimonio*, prout definit sententia. In secundo autem verum est, quod dicitur, si re ipsa impedimentum subsit; quia tunc vi sententiæ compelleretur ad peccatum; Sed hoc universaliter tenet non tantum, quando non tantum pronuntiat in favorem sponsalium, sed ipsius etiam matrimonii, ubi procedendo ex facta declaratione de valore, qui rei ipsa non subsit, iretur ad peccatum.

ARTICULUS IV.

De effectu sententiæ latæ.

PROcedit quæstio de primario effectu 2639. sententiæ *definitivæ* i. is porro principaliter est, *ejus executio*: quamvis, præter hoc etiam id præstet, quod faciat jus inter partes; & quandoquæ etiam inter alios; item, quod per eam lis finiatur; quod per superiorem confirmari debeat; & quandoquæ rescripto contra ipsam lato obstat, demum quod secum trahat penam Judicis malè judicantis.

§. I.

De executione sententiæ.

POSTquam sententia definitiva transivit 2640. in rem iudicatam, fieri debet ipsius executio; Nam sicut sine iudicio quemquam nolumus condemnari, ita quæ justè definita fuerit, nullà patimur excusatione differri, ut ait Gregorius l. 8. epist. 50. relatus in c. *sicut 2. q. 1. & c. Quod ad con-*

sultationem 15. h. t. ubi dicitur, *appellationem contra executionem non audiri, nisi in ea modus canonicus excedatur*; quod intellige, de mero executore, saltem regulariter. L. ab executore 4. ff. de appellat. nisi, ut dictum est, præscriptum sibi modum excedat, c. novit 48. de appellat. ut, si partes iudicis sibi vendicari, aut sententiam interpretari velit; cum talis potestas mero executori, ac nuntio non competat. L. si, ut proponit, de executione rei iudicata; aut si exequi velit ante tempus; vel non secundum ordinem præscriptum v. g. ut à debitore prius capiantur bona mobilia, L. à divo 15. §. in vendit. ff. de re iudicata.

2641. Not. autem, audiri etiam tertium, qui in continenti contra executionem, etiam *trium sententiarum*, exceptionem opponit, & probare paratus est. *se sua interest*, ut colligitur ex c. veniens. 38. de Testibus; & ita tenet Covarruvias practica. c. 16. n. 1. Tiraquel. de retractu lig. §. 1. gloss. 2. n. 51. quod tamen limita, si tertius, qui se opponit, civis sibi item agitari, & acquiescisset, donec sententia esset lata; nam & hoc casu contra tertium executio competit. Sed de hoc plura in seqq.

2642. Quoad præsentem porrò §. quæstio 1. est an executio sententiæ fieri possit ab illo iudice, qui eam tulit, si Ordinarius sit? Resp. quòd sic ex L. à D. Pio. 15. ff. de re iudicat. junct. gloss. V. à se & coll. ex c. si quis 4. de foro compet. ubi dicitur, in casu, quo Episcopus, tanquam suspectus recusatur, per delegatum executorem ab eo deputatum, si partes eum receperint, quid quid fuerit definitum, servatâ lege modis omnibus complendum. Unde quando dicitur, *post pronuntiationem cessare officium iudicis*; aliqui dicunt, intelligi de officio mercenario; non autem, *nobili*; quamvis etiam dici possit, cessare quoad ulteriorem pronuntiationem; non verò, executionem; hæc enim est iudicii complementum.

2643. Quæstio 2. est, an à delegato? Resp. posse à delegato Papæ ex c. in literis 9. ibi *ex quo iudex delegatus per se, vel alium, sententiam executioni mandavit, vel mandari precipit, ejus auctoritas, & jurisdictio cessat: quia semel est officio suo functus*; & c. Pastoralis 28. §. præterea, eod. ibi: cum appellationis causam ex certa scientia Ju-

dicibus aliis committimus cognoscendam, appellationem videmur recipere, ac jurisdictionem priorum iudicum revocare, ut interim executio sententiæ suspendatur, appellationis merita plenius sint discussa; non enim tali casu primi delegati jurisdictione exequendi sententiam suam diceretur suspendi, factâ commissione alteri, si eam hoc secluso non haberet. Hæc de jure canonico quoad delegatum Papæ; quod communiter extenditur ad delegatos alterius supremi Principis, qui tanquam iudex Ordinarius delegat, ratione desumpta ex L. ult. C. de iudicis.

An idem procedat de delegato inferiorum? sub opinione est; aliquibus negantibus; aliis affirmantibus, & cum his videtur tenendum; quia ubi alicui committitur causa, eidem censentur commissæ etiam reliquæ, quæ ad illam expediendam necessaria sunt, ubi commissio non limitatur solum ad pronuntiandum; unde opinioni affirmantium non obstat L. à D. Pio, dicens: *quòd Magistratus populi Romani iudicium à se datorum, vel arbitratorum sententiam exequantur hi, qui eos dederunt*; nam hoc verificatur, esto delegati exequantur; cum solum agant potestate delegantis; nequè lex affirmando unum, excludat alterum.

Quæstio 3. est, an Arbitrator sive juris, sive solum Compromissarius, possit exequi sententiam à se datam? de Compromissario negandum est; cum eligatur solum ad pronuntiandum; igitur facta pronuntiatione cessat ejus potestas: utpote solum data ad hunc actum pronuntiationis, per ordinem ad quem compromittentes se illi subjecerunt. De Arbitris juris, qui de partium consensu à iudice Ordinario constituuntur, idem dicendum censet Pirhing h. t. n. 99. §. Tertio Arbitri; eò quòd & hi censentur solum dati ad pronuntiandum.

Quæstio 4. est de iudice appellationis; de quo videtur respondendum cum distinctione, & dicendum, executionem competere iudici à quo in casu, quo appellans remittitur ad priorem iudicem appellatione, vel non admittâ, vel desertâ; secus, ubi appellatione admittâ iudex ad quem pronuntiat in favorem appellantis contra sententiam iudicis à quo; ratio primi est, quia factâ remissione causæ ad iudicem

dicem à quo, hujus jurisdictio post interpositam appellationem, fuit tantum suspensa ab executione sententiæ latæ; ubi autem facta est remissio ex causa appellationis non admittæ, vel desertæ, tollitur suspensio, maxime cum tali casu locus sit argumento c. *Cum in Ecclesia*. 38. *junct. gloss. V. alioquin de appellat.* ubi dicitur, *judicium, ubi latum est, etiam persciendum*: ratio secundi est, quia ubi sententia Judicis à quo per Judicem ad quem reprobata est, per ordinem ad talem causam jurisdictio sublata est.

2647. Questio 5. est, an latâ sententiâ definitivâ, statim Judex procedere possit ad executionem? Resp. ante finitum decendium non posse procedi ad executionem, sive actio, qua quis fuit condemnatus, fuerit realis, sive personalis; colligitur ex c. *Quoad consultationem* 15. *h. t.* & ratio est, quia *decendium* est tempus jure constitutum, intra quod condemnato licet appellare contra latam sententiam. Nequè dicas: ergo saltem licebit statim post. Resp. hoc non sequi ex dicto antecedenti: *non licet antè; ergo licet post*; negatur enim consequ. Nam sicut dictio *antequam*, non semper *implicat*, ut dicitur c. 4. de V. S. ibi: *quod dicitur antequam convenierint, non sequitur, ut postea convenirent; sed scriptura, quod factum non sit, ostendit; sic nec semper implicat dictio non antè, ut sequatur, factum, vel fieri posse, post.*

2648. Hinc contra condemnatum in actionibus, seu debitis personalibus nec post decendium executio statim fieri potest, sed expectandum est tempus *quadrimestre*, à jure concessum ad solvendum; ut habetur c. *quoad consultationem* 15. *h. t.* ubi, cum postulatum esset, utrum appellationi Clerici sit deferendum, qui purgationem indictam sibi per sententiam, & ad ipsius receptionem terminum competentem (puta viginti dies, vel amplius) sine contradictione recipiens, & ad diem veniens consequenter, appellat, causam non exprimens appellandi: nec sit locus, nisi suscipiendæ purgationi, & executioni sententiæ, à cujus prolatione & purgatione injuncta ultra decendium dicitur effluxisse.

Ad quod postulatum Episcopo Constantiensi, rescribens Innocentius III. ra-

liter duximus, inquit, respondendum: quodd, cum post 10. dierum spatium sententia in Auctoritatem rei transeat iudicata, qui, quia provocationis subsidium intra id temporis non recurrit, appellandi sibi aditum denegavit: cum per hoc videatur, per interpretationem juris, lata sententiæ paruisse; præsertim, ubi causa non redditur appellandi. Sed nec executionem ipsius sententiæ ideo convenit retradari, licet ad hoc agendum quadrimestre tempus regulariter sit statutum; quia id arctari potest nonnunquam à sedente in medio, & etiam prorogari: & qui ab initio spontè recipit terminum, breviorē imputari sibi potest & debet: cum ex hoc videatur amplius beneficium contempsisse: unde talis non audietur appellans, nisi fortè adversus eum modus executionis Canonicus excedatur.

Nam ex hac decisione habetur, condemnatis in personali, concedi à jure tempus *quadrimestre*, intra quod sententiæ executio suspensa maneat, quamvis possit à Judice ex causa arctari; & spontè terminum arctatum recipiens, non possit post decendium appellare, licet non constet Judicem ex causa terminum abbreviâsse.

Præter hæc not. hoc tempus *quadrimestre* numerari à die latæ sententiæ; vel si ab ea appellatum sit, à die sententiæ confirmatæ in iudicio appellationis, ut colligitur ex L. *Eos, qui* 2. c. de Usuris rei iudicata, ibi: *Eos, qui condemnati solutionem pecuniarum, quas dependere iussi sunt, ultra quatuor menses, à die condemnationis, vel si provocatio fuerit porrecta, à die confirmationis sententiæ, connumerandos distulerint: centesimas usuras exigi præcipimus*: nec præcis legibus, quæ duas centesimas (eis) interebant, nec nostrâ sanctione, quæ dimidiam centesimæ statuit, locum in eorum personam habentibus, ubi gloss. lit. L. ad V. *quatuor menses*, ait: numerandos à lata sententia; vel si appellatio subsequuta sit, à sententia iudicii appellationis confirmata.

Dixi n. 2648. executionem sententiæ, quâ quis in debito personali condemnatus est, suspendi ad quadrimestre; secus est, in debito reali; nam in hoc executioni statim locus est, ut primum sententia transivit in rem iudicatam; nam circa casum istum non extat exceptio legalis, ultra

ultra decendum interponendæ appellationi concessum; sic gloss. in c. *Quarenti*, 26. de Offic. Judic. delegat. v. *Quadrimestre*; & gloss. in c. *eis in rem. Instit.* de Offic. Judic. v. *in presenti*. Hæc de executione sententiæ in causis civilibus.

2651.

Dubatur tamen, an condemnatus, ut victori restituat rem cum dominio, & possessione, pro executione sententiæ satisfaciat, si velit dare *pignora*? de hoc agitur c. *cum aliquibus* 6. h. t. ibi: *cum aliquibus est adjudicata possessio, non sufficit, eis dari pignora, nisi corporali possessione latentur*. Et quamvis, circa explanationem hujus textus varient Auctores, ex quibus aliqui volunt, hunc textum procedere in *pignore pratorio*, de quo in tit. C. de pratorio pignore, & in L. *missio* ff. pro emptore; vel forsan, cum aliquis à Judice, causâ custodiæ, vel rei fervandæ, in possessionem mittitur, juxta tit. de eo, qui mittitur; & c. *quoniam*, §. *in alijs*, ut lite non contest. ita quòd non sufficiat in his terminis dari pignora, sed oporteat corporalem possessionem tradi: qui quidem intellectus, licet in se verus sit, ut patet ex L. *non est* ff. de pignor. action. non tamen videtur satisfieri textui.

Ratio hujus est, quia restringit ipsum, & rubricam, sub qua collocatur. Nam verba illa *adjudicata possessio*, propriè, & simpliciter important *possessionem absolutè*, & in totum adjudicatam, id est, applicatam alicui per sententiam, tanquam ipsius propriam juxta c. *Abbate in princ.* ibi: *adjudicare, hoc tit. lib. 6.* Undè verius est, textum, juxta verba, & titulum, generaliter procedere, ubicunquè alicui per sententiam *possessio* adjudicatur. Nam is, qui per sententiam tenetur adjudicatam aliis possessionem tradere, vel restituere, *dando pignora*, nec satisfacit verbis sententiæ, quæ propriè, & præcisè intelligi debent ex Bart. in L. *Julianus* n. 5. ff. de condict. indeb. recepto communiter ex Menochio de arbitr. q. 69. n. 15. nec idem satisfacit intentioni Judicis, possessionem adjudicantis, qui litis controversiam terminare intendit, c. *super* 2. hoc tit. L. 1. ff. eod. non autem, ut ex priori lite, jam decisa, lis alia super pignoribus suscitetur, L. *terminato, in fin. C. de frun-*

ctibus L. 4. §. 1. ff. hoc tit. & deniquè non satisfacit Victori, cui invito pro possessione pignus, & ita aliud pro alio, præstare nequit, ex reg. L. 2. §. 1. in fin. ff. *si certum pet. princip. Instit. quibus modis tollatur*: sic Menochius de arbitr. q. 69. n. 15. & alii.

2652

Dices tamen 1. saltem satisfiet, si victor, cui possessio adjudicatur, *acceptet hujusmodi pignora*, quæ ad cautionem, & securitatem præstantur; 2. obligatio dandi rem, & obligatio faciendi, quod interest, æquiparantur; L. *si rem* 48. ff. de Verb. obliga. sed ab hac quis liberatur, præstando quod interest L. *si quis* 13. §. ult. ff. h. t. 3. in Cod. tit. ergo in causa judicati sic accipiuntur, & sufficiunt pignora, ut ex illorum æstimatione satisfiat victori.

Ad 1. Resp. si non fiat novatio, non satisfieri sententiæ, possessionem adjudicanti, ac subindè nisi aliud obstet, de illius executione agi posse per L. cit. §. *si ex conventionione*, versic. *sed etsi*; ubi sic omnes notant. Ad 2. Resp. N. min. in obligatione *faciendi*, quæ procedit ex sententia Judicis, vel mandato Superioris, qui potest, sicut & ad faciendum, præcisè cogere, probat dict. L. qui restituere, communis ex Anton. Gom. de contract. c. 10. n. 22. vers. *quintus*. Ad 3. Resp. illum titulum procedere, ubi executio non *in re certa*, sed *in quantitate* facienda est; veluti, cum Reus quantitatis debitor, ad eandem persolvendam condemnatur, vel etiam, ubi rem certam per actionem *realem*, vel personalem tradere, vel dare condemnatus est, & nihilominus, quia res illa non existit, in ejus defectum, executio facienda est in æstimatione.

Præter hæc, advertendum, illa verba: *corporali possessione*, quibus statuitur, latâ sententiâ, quæ transivit in rem judicatam, executionem debere fieri, tradendo victori *corporalem possessionem*, non sic accipienda esse, ut excludantur diversi modi, quibus rerum possessio acquiritur; sed tantum, ut excludantur, *pignora*; nam de his quæstio erat, an sufficiat ea substitui, ubi victori, lite finita, res, ac ejus possessio, per sententiam adjudicatur; ut notat gloss. in Clem. de Rescript.